

IEVADS METODĒ

Rezultāts. Šī soļa iznākums ir:

- problēmas-risinājuma koks – domu karte koka formā ar detalizētu pamatproblēmas (klimata pārmaiņu) cēloņu un seku analīzi un tās risinājumiem;
- padziļināta izpratne par problēmu;
- reāls un pamatots risinājums klimata pārmaiņu problēmai;
- biznesa ideja, kas risina klimata pārmaiņas.

**SKATIES VIDEO: KĀ PROBLĒMAS-RISINĀJUMA
KOKA METODE VAR PALĪDZĒT SASNIEGT
ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶUS?**

SOLI-PA-SOLIM INSTRUKCIJA, KĀ IZVEIDOT PROBLĒMAS KOKU

1 DEFINĒ PAMATA PROBLĒMU

Laiks: 15 minūtes

Rezultāts. Identificēta pamata problēma tālākai analīzei.

Jautājums. Kāda ir ar klimata pārmaiņām saistītā galvenā problēma, kuru es vēlētos analizēt?

Apraksts. Lai sāktu, Tev ir nepieciešama galvenā problēma, kuru vēlies analizēt, lai saprastu tās galvenos cēloņus. Savā darba lapā koka vidū Tu vari arī ievietot "Klimata pārmaiņas" kā galveno, primāro problēmu.

ANALIZĒ GALVENĀS PROBLĒMAS PAMATA CĒLOŅUS, PIECAS REIZES UZDODOT JAŪTĀJUMU "KĀPĒC?"

2

Laiks: 1 stunda

Rezultāts. Identificēti problēmas pamata cēloņi.

Jautājums. Kādi ir galvenās problēmas pamata cēloņi, kāpēc šī problēma pastāv un kādi ir sekundārie cēloņi?

Apraksts. Šis ir pirmais problēmas koka cēloņu sakņu līmenis. Piecas reizes pajautā: kāpēc šī problēma pastāv? Kādi ir pieci galvenie tiešie un tūlītējie šīs galvenās problēmas cēloņi? Definē piecus galvenās problēmas cēloņus.

Nem vērā: cēloņiem vienmēr ir negatīva nozīme.

3

ANALIZĒ SEKUNDĀROS CĒĻŅUS, KAS IR TIEŠI SAISTĪTI AR PAMATA CĒĻŅIEM

Laiks: 15 minūtes

Rezultāts. Identificēti galvenās problēmas sekundārie cēloņi.

Jautājums. Kādi ir katra iepriekš definētā primārā cēloņa sekundārie cēloņi?

Apraksts. Šis ir otrais problēmas koka līmenis. Katrs pamata cēlonis tiek analizēts atsevišķi, un koka saknes tiek tālāk paplašinātas uz leju. Turpini jautāt: kāpēc? Kāpēc pastāv atlasītie pamata cēloņi? Vari ierobežot analīzi līdz trijiem “kāpēc?” katram pamata cēlonim.

ANALIZĒ SEKUNDĀRO CĒĻŅU SAKNES CĒĻŅUS, DIVAS REIZĒS VAICĀJOT “KĀPĒC?”

4

Laiks: 15 minūtes

Rezultāts. Identificēti saknes cēloņi pamata problēmai.

Jautājums. Kādi ir katra iepriekš definētā sekundārā iemesla saknes cēloņi?

Apraksts. Šis ir trešais pamatcēloņu analīzes līmenis. Katrs sekundārais cēlonis jāanalizē divas reizes, uzdodot jautājumu “kāpēc?”. Tā tiek definēti saknes cēloņi otrajā līmenī identificētajiem sekundārajiem cēloņiem.

Padoms!

Jautājums. Cik detalizētam jābūt problēmas kokam?

Atbilde. Jo vairāk informācijas sniegsi, jo labāks būs esošās problēmas risinājums. Lai veiktu šo darbību, izveido piecus horizontālus zarus un turpini strādāt, analizējot trīs apakšlīmeņos. Esi reālistisks – ņem vērā laika ierobežojumus!

SOLI-PA-SOLIM INSTRUKCIJA, KĀ IZVEIDOT RISINĀJUMA KOKU

Seko šiem soļiem, lai izveidotu risinājuma koku.

Veidojot problēmas koku, Tu iegūsi visaptverošu izpratni par galvenās problēmas pamatcēloņiem. Tagad Tavs uzdevums ir atrast risinājumu konstatētajām problēmām. Šim nolūkam Tu izveidosi risinājuma koka domu karti.

Kā to izdarīt? Pārvērt visus negatīvos apgalvojumus, kas ierakstīti problēmas koka lodziņos, pozitīvos apgalvojumos!

1 PĀRVĒRT CENTRĀLO PROBLĒMU

Laiks: 15 minūtes

Apraksts. Negatīvā formā izteikto problēmas formulējumu ir jāpārvērš pozitīvā risinājumā. Pieņemot, ka Tava galvenā sākuma problēma bija “Klimata pārmaiņas”, vari to pārformulēt, piemēram, “Klimata pārmaiņu palēnināšana” vai “Klimata pārmaiņu ietekme ir samazināta”.

PĀRVĒRT PAMATA CĒLOŅUS POZITĪVOS RISINĀJUMOS 2

Laiks: 15 minūtes

Apraksts. Pārvērt visus piecus pamata līmeņa cēloņus pozitīvos apgalvojumos, ieraksti tos kā pieņēmumus, ka problēma ir atrisināta. Piemēram, ja viens no Taviem galvenajiem cēloņiem tika formulēts kā “mežu izciršana”, šo problēmu var pārformulēt pozitīvā pieņēmumā kā “mežu atjaunošana”.

3 PĀRVĒRT SEKUNDĀROS CĒLOŅUS POZITĪVOS RISINĀJUMOS

Laiks: 15 minūtes

Apraksts. Turpini pārformulēt negatīvos problēmu cēloņu formulējumus pozitīvos un ievieto tos savā kokā.

PĀRVĒRT SAKNES CĒLOŅUS POZITĪVOS RISINĀJUMOS

4

Laiks: 15 minūtes

Apraksts. Trešais pamatcēloņu analīzes līmenis tāpat kā divos iepriekšējos līmeņos ir jāpārveido par pozitīviem risinājumiem.

**SKATIES VIDEO PAR
PROBLĒMAS-RISINĀJUMA
KOKA METODI.**

Nem vērā:
risinājuma koks
atspoguļo visu
problēmu
risinājumus.